

תורה שבעל פה

מתנאים עד פוסקי זמננו — שאלון לעולים חדשים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:

בשאלון זה פרק אחד — (20×5) — 100 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-6 (לכל שאלה – 20 נקודות).

משנה

1. תורה, מצוות ודרך ארץ

א. על פי המשנה, מצוות גמילות חסדים היא מן הדברים "שאינן להם שיעור".

(1) הסבר את הביטוי "אין להם שיעור".

(2) אפשר לקיים את מצוות גמילות חסדים בגוף ואפשר לקיימה בממון.

I. ציין דוגמה אחת של גמילות חסדים בגוף ודוגמה אחת של גמילות חסדים בממון.

II. מהי גמילות החסדים שאין לה שיעור – גמילות חסדים בגוף או גמילות חסדים בממון?

(12 נקודות)

ב. "וכל תורה שאין עימה מלאכה – סופה בטלה וגוררת עוון" (אבות, פרק ב', משנה ב').

(1) הסבר מדוע תורה שאין עימה מלאכה – סופה "בטלה".

(2) הסבר מדוע תורה שאין עימה מלאכה "גוררת עוון".

(8 נקודות)

משנה

2. כבודו של אדם

א. "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך" (אבות, פרק ב', משנה י').

כתוב שני הסברים לדברי חז"ל אלה. (8 נקודות)

ב. "רבי יהושע אומר: עין הרע, ויצר הרע, וּשְׁנֵאת הַבְּרִיּוֹת – מוציאים את האדם מן העולם" (שם, משנה י"א).

מהי "שנאת הבריות" שמוזכרת במשנה? כתוב שני הסברים. (8 נקודות)

ג. "רבי אלעזר המודעי אומר... והמלבין פני חברו ברבים... אין לו חלק לעולם הבא" (שם, פרק ג', משנה י"א).

על פי משנה זו, ציין עוד מעשה אחד שהעושה אותו אין לו חלק לעולם הבא. (4 נקודות)

אגדות חז"ל**3. מחלוקת וסמכות ההכרעה**

א. רבן גמליאל גזר על רבי יהושע שיבוא אליו במקלו ובמעותיו ביום שהוא יום הכיפורים על פי חשבוננו של רבי יהושע.

(1) מה הייתה המטרה של רבן גמליאל בגזרה זו, ומדוע לא גזר על רבי יהושע שיאכל וישתה ביום שהוא יום הכיפורים על פי חשבוננו?

(2) מה עשה רבי יהושע בסופו של הסיפור, ומה הייתה תגובתו של רבן גמליאל על מעשה זה של רבי יהושע? (16 נקודות)

ב. "לא תסור... ימין ושמאל – אפילו אם אומר לך על ימין שהוא שמאל או על שמאל שהוא ימין, לשון רש"י. וענינו, אפילו תחשוב בליבך שהם טועים... תעשה כמצוותם" (רמב"ן).
על פי רמב"ן, מדוע יש לנהוג לפי פסיקת בית דין הגדול גם אם הם טועים? (4 נקודות)

סוגיות אקטואליות בהלכה**4. זהירות בדרכים**

א. שיכור שהזיק חייב בנזק אף שלא היה מודע למעשיו בגלל שכרותו.
הסבר את הטעם לדין זה. (6 נקודות)

ב. הרב עובדיה יוסף נשאל אם כוהן שגרם לתאונה קטלנית רשאי לשאת את כפיו בברכת כוהנים.

אחרי איזו תאונה מותר לכוהן להמשיך לשאת את כפיו, ואחרי איזו תאונה אסור לו? נמק. (8 נקודות)

ג. "אין כל היגיון במשפט: 'אתמול נהגתי מהר וכמעט התנגשתי' – אבל ברוך ה' לא קרה כלום" (הרב אביגדור נבנצל).
הסבר את טענתו של הרב אביגדור נבנצל. (6 נקודות)

סוגיות אקטואליות בהלכה**5. לשון הרע ורכילות**

א. (1) באר את שלושת המושגים האלה: רכילות, לשון הרע, הוצאת שם רע.

(2) מיהו "בעל לשון הרע"?

(12 נקודות)

ב. עובד במפעל יודע בוודאות שאחד העובדים האחרים גונב רכוש מן המפעל.

כתוב מה עליו לעשות, ונמק את תשובתך. (8 נקודות)

נושאים מספרי הלכה

6. משנה תורה לרמב"ם, הלכות תפילה

א. (1) מתי על האדם להתפלל מן התורה?

(2) מדוע נשים חייבות במצוות תפילה?

(7 נקודות)

ב. (1) מדוע תיקנו חכמים נוסח תפילה קבוע?

(2) כנגד מה תיקנו חכמים כל אחת משלוש התפילות שבכל יום, וכנגד מה תיקנו בשבתות ובמועדים

תפילה רביעית?

(13 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך